

Kazatel: Josef Hurta

Písně: 121, 715, 539, 717

Čtení: L 15, 1 – 10

Text: L 15, 25 – 32 *Starší syn byl právě na poli. Když se vracel a byl už blízko domu, uslyšel hudbu a tanec. Zavolal si jednoho ze služebníků a ptal se ho, co to má znamenat. On mu odpověděl: 'Vrátil se tvůj bratr, a tvůj otec dal zabít vykrmené tele, že ho zase má doma živého a zdravého.' I rozhněval se a nechtěl jít dovnitř. Otec vyšel a domlouval mu. Ale on odpověděl: 'Tolik let už ti sloužím a nikdy jsem neporušil žádný tvůj příkaz; a mě jsi nikdy nedal ani kůzle, abych se povесil se svými přáteli. Ale když přišel tenhle tvůj syn, který s děvkami probýřil tvé jmění, dal jsi pro něho zabít vykrmené tele.' On mu řekl: 'Synu, ty jsi stále se mnou a všechno, co mám, je tvé. Ale máme proč se veselit a radovat, poněvadž tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.'*

Dnešní neděle nese latinský název Laetare, tzn. raduj se! Možná někoho napadne, co dělá neděle s tímto předznamenáním uprostřed postní doby? Copak alespoň v minulosti neplatil právě v postní době zákaz zábav a veselí? Jenomže vzpomeňte, co říká Ježíš: „Když se postíte, netvařte se utrápeně jako pokrytci; ti zanedbávají svůj vzhled, aby lidem ukazovali, že se postí.“ Nebo ještě lépe v kraličtině: „Nebývejtež jako pokrytci zasmušilí; neboť pošmuřují tváří svých.“ Na to bychom měli pamatovat obzvláště, když přicházíme na bohoslužby. Přece nejvlastnější důvod, proč jdeme v neděli do kostela, je oslava Hospodina a to, co vyhlašuje dnešní izaiášovský introit: „Radujte se s dcerou jeruzalémskou a jásejte nad ní všichni, kdo ji milujete!“ Jdeme se s církví společně radovat. Tím se pochopitelně nemyslí, aby ten, kdo má nějaký smutek v duši, se musel na povel strojeně usmívat na všechny kolem. Jde o opak: tvařte se přirozeně a chovejte se spontánně. Při vstupu do kostela nenahod'te ten svůj kostelní protáhlý obličej, strojenou vážnost, hranou důstojnost. Pokrytectví prostě do kostela nepatří.

Takže tu máme neděli uprostřed postu, která připomíná, že radost není zakázaná. Jistěže se radost nedá ani přikázat, ale je třeba si vždy znovu připomínat, že radosti se nemáme bránit, důvody k ní máme vědomě hledat a objevovat, a také, vidíme-li, že někdo jiný má radost, smíme ji s ním sdílet.

Z tohoto důvodu jsme dnes četli známé podobenství o marnotratném synu. Ale tentokrát se zaměříme na jeho staršího, poněkud upjatého a zachmuřeného bratra. Když se marnotratný syn vrátil bez jediné koruny, bez jediného eura v kapse, otec namísto výčitek vystrojil hostinu. A začali se veselit. Do této situace přichází starší bratr, který byl právě na poli. Přichází jako zasloužilý pracovník s vědomím poctivě odvedené práce. Když je blízko domu, uslyší hudbu a tanec. V řečtině tam čteme: „symfonias“ a „chorón“. Což podle slovníku znamená koncert kapely a tančící pěvecký sbor. A starší nebo už postarší bratr se ptá doslova: Co to je? Zdá se, že už dopředu není dobře naladěný, protože se ani nejde sám přesvědčit, oč se jedná, ale přivolá si služebníka, který mu musí podat vysvětlení. A služebník odpovídá: „Vrátil se tvůj bratr, a tvůj otec dal zabít vykrmené tele, že ho zase má doma živého a zdravého.“

Ale starší bratr z toho vůbec nemá radost. Čteme, že se rozhněval a nechtěl jít dovnitř. Co ho tak namíchlo? Těch pocitů je tam více. Závist, žárlivost, pocit ukřivdění, ublíženosti, pocit nespravedlnosti, skryté sudičství, povýšenectví, pohrdání, uraženost, atd. Tedy nic pěkného u syna, který se chlubí, že už tolik let slouží svému otci a nikdy neporušil žádný jeho příkaz. Ježíš při vyprávění tohoto podobenství má samozřejmě před očima zejména farizeje, kteří smýšleli právě takto. Navenek byli vzorně zbožní, ale uvnitř měli spoustu arogance a zloby. Jejich pocit křivdy a nespravedlnosti ve vztahu k hříšníkům Ježíš mistrně vystihnul i v dalších podobenstvích. Například v podobenství o dělnících na vinici jedni pracují celý den a jiní jen jednu hodinu. Přesto jim hospodář vyplatí stejnou odměnu. I tam se ti zasloužilí pracovníci bouří. V podobenství o farizeu a celníkovi se farizeus chlubí svou zbožností a povyšuje se nad hříšného celníka. Ale ospravedlněn odchází celník a ne farizeus. A stejně tak v podobenství o ztracené ovci. Tam Ježíš výslovně říká, že nad kajícím se hříšníkem je v nebi větší radost než nad devadesáti devíti spravedlivými. V podobenství o hostině se pozvaní sami o radost připravují tím, že ve chvíli začátku hostiny dají přednost svým starostem. Existuje tedy mnoho podobenství, kde na jedné straně se někdo upřímně raduje a na druhé straně se někdo zlobí, bouří a radosti se brání. Nejen, že se nedovede radovat spolu s druhým, ale navíc radost bližního vnímá jako něco nepatřičného či dokonce jako křivdu, což ho vede k ještě větší sebelítosti a uráží se.

Naštěstí i takto uraženým synům vychází otec naproti. On vychází vstříc oběma svým synům. A oba je zve k účasti na rodinném veselí. Ovšem jeho starší syn má dojem, že radost tu není na místě. Že není proč se radovat. Obviňuje svého otce, že je nespravedlivý. Dokonce mu začne vyčítat: „Mě jsi nikdy nedal ani kůzle, abych se poveselil se svými přáteli.“ Nechtěně tak vyjadřuje svoji skrytou závist, že mladší bratr se poveselil s přáteli mohl, zatímco jemu to údajně dopřáno nebylo. Otec na to odpovídá: „Synu, ty jsi stále se mnou a všechno, co mám, je tvé. Ale máme proč se veselit a radovat, poněvadž tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.“

Podobenství můžeme chápat na několika rovinách. Lukášovo evangelium, jako ranně křesťanský spis, řeší přirozeně otázku, zda se mezi Boží lid mohou počítat pohané, kteří po mnohá staletí nebyli součástí vyvoleného národa. Žili pohanským způsobem života bez poslušnosti Mojžíšova zákona. Izrael se naproti tomu po celé své dějiny chápal jako lid Hospodinův. Pro Izraelce proto byla nepřijatelná představa, že by i pohané mohli mít podíl na spáse, aniž by přijali židovství a obřízku. Jestliže nyní křesťané prohlašují, že v Kristu i pohané došli spásy, bylo to pro pravověrné židy pobuřující. Ježíš v evangelistově podání však ukazuje, že spasení pohanů není důvodem k tomu, aby se židé cítili ukřivdění, ale je to i pro ně důvod k radosti.

Podobenství je ale obecnější povahy. Řeší otázku třeba lidských zásluh a předpokladů na jedné straně a Boží milosti na straně druhé. Nebo dává do kontrastu lásku Boha Otce a přísný moralismus bratří a sester. Nebo tu smíme vidět střetnutí upjaté komisní víry se spontánní srdečnou radostí. Nebo jde o celoživotní věrnost Hospodinu a její konfrontaci s odpadlíky a ztroskotanci víry. Koneckonců, i v našem pojetí zbožnosti má svoji významnou váhu dlouholetá věrnost křesťanské tradici, hrdost na naše evangelické kořeny nebo rigorózní rodinná výchova. Nově obrácení mladí křesťané vzbuzují u nás pochybnosti, zda je jejich proklamovaná víra opravdová, zda jim vydrží, a nadšení, které je dle našeho soudu často povrchní, s nimi hned tak nesdílíme. A když je jejich radost doplněná ještě hlučnou muzikou a tancem, tak si říkáme: Co to je? My jsme nikdy jako správní evangelíci ani tančit nesměli. V kostele muselo být vždycky ticho jako v kostele. Projevy nějaké uvolněné radosti před Hospodinem, jakou kdysi projevovat třeba král David, bychom možná i my vnímali jako nepatřičné, podobně jako královna Míkol. A možná bychom odmítli, byť jen vstoupit do takového kostela, kde lidé dávají volný průchod svým emocím. Ale o tom to podobenství není. Není o tom, jak se smíme nebo nesmíme navenek projevovat. To, o co tu jde, je náš vnitřní postoj k radosti druhých. Jde o skutečnou empatii, o sdílení radosti. Škarohlídství, nesnášenlivost a podezírání církvi neprospívá. Hospodin naproti tomu říká: „Radujte se s dcerou jeruzalémskou a jásejte nad ní všichni, kdo ji milujete! A tento postoj, toto vnitřní naladění na radost, pozitivní předporozumění ve vztahu k bratřím a sestrám, to je to, co vytváří ve sboru srdečnou atmosféru nekonfliktního přijetí a lásky, podle vzoru Boha Otce, radujícího se ze všech navrácených marnotratných synů.“

Nevíme, zda ten starší syn nakonec vešel domů, zda se zúčastnil té hostiny v domě svého otce a zda se nakonec radoval s ostatními z návratu bratra. Podobenství nechává konec otevřený. Přesto končí jasným sdělením: Máme proč se veselit a radovat, poněvadž tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, ty ses radoval s hříšníky, ale také jsi nad nimi plakal. Ty sis přál, aby tvá radost byla i v nás. Ale také jsi chtěl, abychom byli s tebou, když tvá duše byla smutná až k smrti. Kéž se stále dovedeme radovat s radujícími i plakat s plačícími. Kéž nezapomínáme všimnout si dění kolem sebe a nenecháme si proklouznout mezi prsty žádnou chvíli, kdy máme proč se radovat. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši, ty hledáš ztracené, neodvracíš se od trpících, z ustaraných snímáš starost a z ustrašených strach. Hříšníkům odpouštíš. Tvé lásce, Pane, předkládáme všechny, kdo k tobě přicházejí ve své nouzi, v nejasnosti víry i pomýlenosti svého očekávání. Všecky, kdo přicházejí neděli co neděli, i ty, kdo se tu zastaví jen zřídka nebo jen o svátcích. V pokoře a tichosti svých srdcí myslíme na svoje vlastní selhávání: ve své rodině, v zaměstnání, vůči sousedům. Prosíme tě za naše společné slavení boboslužeb i svátostí. Sejmi z nich příkerov smutného obřadnictví. Necht' do nich pronikne spontánní radost z tebe, živého Krista, osvobozená radost hříšníků zproštěných víny, radost těch, kteří se už zde na zemi těší účastí na hostině tvého království. Zbohacuj nás darem sdílení at' radostí či smutku. Amen.*